Lieta Nr. C29615013

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2013.gada 10.decembrī

Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesa

šādā sastāvā: tiesnese L.Mikulāne

rakstveida procesā izskatīja civillietu AS /Nosaukums/ maza apmēra prasībā pret /pers. B/ par parāda piedziņu.

Aprakstošā daļa

2013.gada 26.aprīlī prasītāja AS /Nosaukums/ cēlusi Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā maza apmēra prasību pret /pers. B/ par parāda piedziņu, cita starpā norādot, ka 2011.gada 31.janvārī pušu starpā ticis noslēgts patērētāju kreditēšanas līgums Nr.L423522, saskaņā ar kuru prasītāja piešķīrusi atbildētājam uz laiku līdz 2012.gada 31.janvārim aizdevumu Ls 309,99 apmērā ar gada procentu likmi – 25% no neatmaksātās aizdevuma summas, bet atbildētājs apņēmies ik mēnesi veikt aizdevuma summas un procentu samaksu maksājumu grafikā noteiktajos datumos un apmēros, kā arī segt aizdevuma apkalpošanas maksu Ls 4,30 apmērā. Turklāt saskaņā ar minētā līguma 10.punktu par katru termiņā neveikto aizdevuma maksājumu atbildētājs apņēmies maksāt prasītājai līgumsodu 1% apmērā no nesamaksātās summas dienā. Ņemot vērā to, ka atbildētājs nebija veicis maksājumus pilnā apmērā, prasītāja vairākkārt nosūtījusi atbildētājam atgādinājumu par saistību izpildi. Pamatojoties uz Civillikuma 1587., 1590., 1591., 1716., 1720., 1756., 1765.pantu un 1946.panta pirmo daļu, prasītāja lūdz tiesu piedzīt no atbildētāja parādu Ls 392,48 apmērā, ko veido neatmaksātā aizdevuma summa Ls 190,11 apmērā, aizdevuma lietošanas procenti par laiku līdz 2012.gada 31.martam Ls 12,26 apmērā un līgumsods par laiku no 2011.gada 31.augusta līdz 2013.gada 22.februārim Ls 190,11 apmērā, kā arī samaksātos tiesas izdevumus. Tāpat prasītāja lūdz noteikt tai tiesības saņemt 25% gadā no galvenā parāda par laiku no sprieduma taisīšanas dienas līdz sprieduma izpildei.

Rakstveida paskaidrojumus par celto maza apmēra prasību atbildētājs /pers. B/ tiesai nebija iesniedzis.

Ņemot vērā to, ka neviena no pusēm nebija lūgusi izskatīt lietu tiesas sēdē, tiesa uzskatīja par iespējamu izskatīt lietu rakstveida procesā.

Motīvu daļa

Tiesa, pārbaudījusi un izvērtējusi lietas materiālos esošos rakstveida pierādījumus, uzskata, ka prasība ir pamatota un apmierināma daļēji.

Saskaņā ar Civillikuma1943.pantu aizņēmējam jāatdod tāda pati summa vai tāds pats daudzums, kādu viņš saņēmis.

Civillikuma 1587.pants noteic, ka tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus. Saskaņā ar Civillikuma 1828.pantu, ja izpildījuma laiks ir noteikts, tad parādniekam tas jāievēro, negaidot sevišķu kreditora atgādinājumu. Savukārt saskaņā ar Civillikuma 1832.pantu izpildījumam vajadzīgs, lai saistības priekšmets būtu izpildīts pilnīgi. Tādēļ kreditoru nevar piespiest saņemt ne daļas izpildījumu, ne kādu citu priekšmetu tā vietā, kuru viņam ir tiesība prasīt.

No lietas materiālos esošās 2011.gada 31.janvāra patērētāju kreditēšanas līguma Nr.L423522 kopijas (lietas 8.lapa) redzams, ka AS /Nosaukums/ piešķīrusi /pers. B/ aizdevumu portatīvā datora „Asus A52JT-SX017D" (204689) iegādei Ls 309,99 apmērā ar kredīta atmaksas gala termiņu 2012.gada 31.janvārī, veicot kredīta un procentu maksājumus, kā arī aizdevuma apkalpošanas maksu Ls 4,30 apmērā katra mēneša pēdējā datumā.

No lietas materiālos esošās maksājuma uzdevuma Nr.W-136322/180076 kopijas (lietas 15.lapa) redzams, ka 2011.gada 7.februārī prasītāja pārskaitījusi preces pārdevējam pirkuma maksu saskaņā ar patērētāju kreditēšanas līgumu Nr.L423522 Ls 309,99 apmērā. Savukārt no 2011.gada 31.janvāra patērētāju kreditēšanas līguma Nr.L423522 izriet, ka atbildētājs apliecinājis līgumā norādītās preces saņemšanu 2011.gada 31.janvārī.

No prasības pieteikuma un lietas materiālos esošā 2013.gada 22.februāra parāda aprēķina (lietas 10.lapa) izriet, ka atbildētājs /pers. B/ nav samaksājis prasītājai viņam izsniegto aizdevumu Ls 164,31 apmērā, kā arī nav sedzis aizdevuma apkalpošanas maksu par kopējo summu Ls 25,80 apmērā.

Civillikuma 1753.pants noteic, ka ar procentiem jāsaprot tā atlīdzība, kas dodama par kādas naudas summas vai citu atvietojamu lietu lietošanas atvēlējumu vai kavējumu, samērā ar viņu daudzumu un lietošanas ilgumu. Saskaņā ar Civillikuma 1756.pantu pienākums maksāt procentus pamatojas vai nu uz tiesisku darījumu, vai uz likumu. Savukārt Civillikuma 1946.panta pirmā daļa noteic, ka procenti par aizdevumiem dodami tikai tad, ja tie bijuši tieši norunāti vai ja parādnieks pielaidis nokavējumu.

Saskaņā ar patērētāju kredīta līguma 4.punktu par aizdevuma izmantošanu atbildētājs apņēmies maksāt prasītājai procentus – 25% no neatmaksātās aizdevuma summas gadā.

Izvērtējot lietas materiālos esošo 2013.gada 22.februāra parāda aprēķinu, tiesa secina, ka no atbildētāja piedzenami aizdevuma lietošanas procenti par laiku no 2011.gada 31.augusta līdz 2012.gada 31.janvārim, kuru kopējais apmērs ir Ls 12,26.

Saskaņā ar Civillikuma 1716.pantu līgumsods ir pametums, ko kāda persona uzņemas ciest sakarā ar savu saistību tajā gadījumā, ja viņa šo saistību neizpildītu vai izpildītu nepienācīgi. Saskaņā ar Civillikuma 1717.panta otro daļu līgumsoda apmēru noteic līdzēji, un tas nav aprobežots ar zaudējumu lielumu, kādi paredzami no līguma neizpildīšanas. Savukārt Civillikuma 1720.pants paredz kreditora tiesību prasīt kā līgumsodu, tā arī līguma izpildīšanu, ja tieši tā bijis norunāts vai līgumsods bijis norunāts ne tik daudz par neizpildīšanu vispār, kā par neizpildīšanu īstā laikā.

Tādējādi, tiesas ieskatā, līgumsodam ir sodīšanas un zaudējumu atlīdzināšanas funkcija, un tā uzdevums ir ietekmēt parādnieka saistību izpildi, nevis nodrošināt kreditoram labumu papildus parādnieka pamatsaistībai. Turklāt līgumsods nav līdzeklis, ar kura palīdzību kreditors ir tiesīgs iedzīvoties uz parādnieka rēķina (peļņas avots), un tiesiskajās attiecībās sakarā ar sodoša rakstura tiesisko līdzekļu piemērošanu par vispārēju principu tiesībās ir atzīstams soda samērīguma princips.

Tiesa atzīst, ka konkrētajā tiesiskajā situācijā /pers.B/Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 1.panta 3.punkta izpratnē ir atzīstams par patērētāju. Līdz ar to pušu starpā noslēgtā līguma noteikumi izvērtējami līgumslēdzēju pušu vienlīdzīguma un taisnīguma aspektā atbilstoši Patērētāju tiesību aizsardzības likumam.

Saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta trešās daļas 4.punktu par netaisnīgiem līguma noteikumiem uzskatāmi noteikumi, kas uzliek patērētājam, kurš neizpilda vai nepienācīgi izpilda līgumsaistības, neproporcionāli lielu līgumsodu vai citu kompensāciju par līgumsaistību neizpildi vai nepienācīgu izpildi salīdzinājumā ar līgumsaistību neizpildīšanas vai nepienācīgas izpildīšanas radīto zaudējumu vai ņemot vērā citus apstākļus.

Saskaņā ar patērētāju kreditēšanas līguma 10.punktu par katru termiņā (atbilstoši maksājumu grafikam) neatmaksātu aizdevuma summu aizņēmējam ir jāmaksā aizdevējam līgumsods 1% apmērā no nesamaksātās summas dienā.

Vērtējot iepriekš minēto līguma noteikumu, tiesa atbilstoši Civilprocesa likuma 5.panta sestās daļas prasībām ņem vērā Augstākās tiesas Senāta judikatūru, kas izveidojusies ar Augstākās tiesas Senāta 2004.gada 22.septembra spriedumu lietā Nr.SKC-441, 2005.gada 26.janvāra spriedumu lietā Nr.SKC-48, 2007.gada 20.jūnija lēmumu lietā Nr.SPC-43, 2008.gada 14.maija spriedumu lietā Nr.SKC-212, saskaņā ar kuru jautājums par līgumsoda samērīgumu un taisnīgumu konkrētos apstākļos izlemjams pēc tiesas ieskata saskaņā ar Civilprocesa likuma 5.pantā norādīto taisnības apziņu un vispārējiem tiesību principiem.

Tiesa secina, ka 2011.gada 31.janvāra patērētāju kreditēšanas līguma Nr.L423522 10.punktā paredzētajam līgumsodam ir izteikti sodošs, nevis zaudējumu atlīdzinošs raksturs, un tā apmērs – 1% dienā no termiņā nesamaksātās summas – nav samērots ar vispārējiem taisnīguma un samērīguma principiem, jo līgumsoda apmērs, ja aizdevējs pieņem, ka gadā ir 365 dienas (līguma 4.punkts), var sasniegt 365% gadā.

Turklāt no lietas materiālos esošā parāda aprēķina redzams, ka prasītāja līgumā paredzēto līgumsodu sākusi aprēķināt ar 2011.gada 31.augustu, savukārt prasību cēlusi 2013.gada 26.aprīlī. Tādējādi, tiesas ieskatā, prasītāja, pieļaujot parāda samaksas nokavējumu kopumā 541 dienu, ieguvusi iespēju netaisni iedzīvoties uz patērētāja rēķina, gūstot nesamērīgu labumu.

Lai gan, kā tas izriet no lietas materiālos esošā 2013.gada 22.februāra parāda aprēķina, prasītāja labprātīgi samazinājusi no atbildētāja piedzenamā līgumsoda apmēru no Ls 940,06 līdz Ls 190,11, tas joprojām pārsniedz piedzenamās aizdevuma pamatsummas apmēru. Līdz ar to prasītājas pieprasītais līgumsods ir samazināms līdz aizdevuma pamatsummas apmēram, proti, Ls 164,31, kas, tiesas ieskatā, konkrētajā gadījumā ir taisnīgs un samērīgs līgumsoda apmērs par atbildētāja pieļautā saistību izpildes nokavējuma raksturu un ilgumu, ievērojot to, ka atbildētājs pēc 2011.gada 19.jūlija vairs nebija veicis nevienu maksājumu saistību izpildei. Savukārt prasība daļā par līgumsoda Ls 25,80 apmērā piedziņu ir noraidāma.

Civilprocesa likuma 93.panta pirmā daļa noteic, ka katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.

No prasības pieteikuma un lietas materiāliem kopumā nav redzams, ka atbildētājs būtu pilnībā izpildījis savas saistības, kā arī atbildētājs nav iesniedzis pamatotus iebildumus pret prasību vai pierādījumus par parāda samaksu. Līdz ar to tiesai nav pamata apšaubīt, ka atbildētājs nav pilnā apmērā izpildījis savas saistības pret prasītāju, kuras izriet no 2011.gada 31.janvāra patērētāju kreditēšanas līguma Nr.L423522.

Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka no atbildētāja /pers. B/ par labu prasītājai AS /Nosaukums/ piedzenama saskaņā ar 2011.gada 31.janvāra patērētāju kreditēšanas līgumu Nr.L423522 neatmaksātā aizdevuma summa Ls 164,31 apmērā, aizdevuma apkalpošanas maksa Ls 25,80 apmērā, aizdevuma lietošanas procenti par laika posmu no 2011.gada 31.augusta līdz 2012.gada 31.janvārim Ls 12,26 apmērā, kā arī par laika posmu no 2011.gada 31.augusta līdz 2013.gada 22.februārim aprēķinātais līgumsods Ls 164,31 apmērā, kopā Ls 366,68. Savukārt prasība daļā par līgumsoda Ls 25,80 apmērā piedziņu ir noraidāma.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Ja prasība apmierināta daļēji, šajā pantā norādītās summas piespriež prasītājam proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram, bet atbildētājam – proporcionāli tai prasījumu daļai, kurā prasība noraidīta.

Līdz ar to no atbildētāja par labu prasītājai piedzenami šādi tiesas izdevumi – samaksātā valsts nodeva proporcionāli prasības apmierinātajai daļai Ls 55 apmērā un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par prasības pieteikuma un tiesas pavēstu piegādāšanu un izsniegšanu Ls 3,30 apmērā, kopā piedzenot Ls 58,30.

Civilprocesa likuma 195.pants noteic, ka, taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, tiesa tā rezolutīvajā daļā cita starpā norāda prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt procentus, minot arī to apmēru.

Kā izriet no prasības pieteikuma, prasītāja lūdz noteikt tai tiesības par laiku no sprieduma taisīšanas dienas līdz sprieduma izpildei saņemt no atbildētāja 25% gadā no galvenā parāda.

Ņemot vērā to, ka ar tiesas spriedumu pušu no 2011.gada 31.janvāra patērētāju kreditēšanas līguma Nr.L423522 izrietošās tiesiskās attiecības ar visiem blakus prasījumiem faktiski tiek izbeigtas, tiesa atzīst, ka saskaņā ar Civillikuma 1765.pantu prasītājai nosakāmas tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt no atbildētāja likumiskos, nevis pielīgtos procentus, proti, 6% gadā no nesamaksātā pamatparāda (Ls 164,31).

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu, 193., 195., 204.[1], 250.[27] panta otro un astoto daļu, tiesa

nosprieda:

maza apmēra prasību apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. B/, /personas kods/, par labu AS /Nosaukums/, reģistrācijas Nr./numurs/, AS /Nosaukums/ atvērtais norēķinu konts Nr./konta numurs/, neatmaksāto aizdevuma summu Ls 164,31 apmērā, aizdevuma apkalpošanas maksu Ls 25,80 apmērā, aizdevuma lietošanas procentus par laika posmu no 2011.gada 31.augusta līdz 2012.gada 31.janvārim Ls 12,26 apmērā, par laika posmu no 2011.gada 31.augusta līdz 2013.gada 22.februārim aprēķināto līgumsodu Ls 164,31 apmērā un samaksātos tiesas izdevumus Ls 58,30 apmērā, kopā piedzenot Ls 424,98 (četri simti divdesmit četri lati un 98 santīmi).

Prasību daļā par līgumsoda Ls 25,80 apmērā piedziņu noraidīt.

Noteikt AS /Nosaukums/, reģistrācijas Nr./numurs/, tiesības saņemt no atbildētāja 6% (sešus procentus) gadā no piespriestā nesamaksātā pamatparāda (Ls 164,31) par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai).

Noteikt pers.B/, /personas kods/, termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 30 (trīsdesmit) dienu laikā no sprieduma noraksta pieejamības dienas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā.

Sprieduma noraksts pieejams tiesas kancelejā no 2013.gada 11.decembra.

Tiesnese L.Mikulāne